

01001441906020040

2825

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 144

19 Ιουνίου 2002

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3022

Κύρωση των τροποποιήσεων της Σύμβασης της Βαρκελώνης του 1976 «για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση» και των τροποποιήσεων του Πρωτοκόλλου του 1980 «για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

1. Κυρώνονται και έχουν την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, οι τροποποιήσεις της Σύμβασης της Βαρκελώνης «για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση» (Ν. 855/1978, ΦΕΚ 235 Α') που υιοθετήθηκαν στις 10 Ιουνίου 1995 στη Βαρκελώνη, καθώς και οι τροποποιήσεις του Πρωτοκόλλου του 1980 «για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» (Ν. 1634/1986, ΦΕΚ 104 Α') που υιοθετήθηκαν στις 7 Μαρτίου 1996 στις Συρακούσες, των οποίων το κείμενο σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

AMENDMENTS TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE MEDITERRANEAN SEA AGAINST POLLUTION

A. TITLE

The title of the Convention is amended as follows:

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE MARINE ENVIRONMENT AND THE
COASTAL REGION OF THE MEDITERRANEAN

B. PREAMBULAR PARAGRAPHS

The second preambular paragraph of the Convention is amended as follows:

Fully aware of their responsibility to preserve and sustainably develop this common heritage for the benefit and enjoyment of present and future generations,

The following paragraphs are added to the Preamble:

Fully aware that the Mediterranean Action Plan, since its adoption in 1975 and through its evolution, has contributed to the process of sustainable development in the Mediterranean region and has represented a substantive and dynamic tool for the implementation of the activities related to the Convention and its Protocols by the Contracting Parties,

Taking into account the results of the United Nations Conference on Environment and Development, held in Rio de Janeiro from 4 to 14 June 1992,

Also taking into account the Declaration of Genoa of 1985, the Charter of Nicosia of 1990, the Declaration of Cairo of 1992 on Euro-Mediterranean Cooperation on the Environment within the Mediterranean Basin, the recommendations of the Conference of Casablanca of 1993, and the Declaration of Tunis of 1994 on the Sustainable Development of the Mediterranean,

Bearing in mind the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea, done at Montego Bay on 10 December 1982 and signed by many Contracting Parties,

C. ARTICLE 1 : GEOGRAPHICAL COVERAGE

Paragraph 2 of Article 1 is amended as follows:

2. The application of the Convention may be extended to coastal areas as defined by each Contracting Party within its own territory.

The following paragraph is added to Article 1 as new paragraph 3:

3. Any Protocol to this Convention may extend the geographical coverage to which that particular Protocol applies.

D. ARTICLE 2 : DEFINITIONS

Paragraph (a) of Article 2 is amended as follows:

- (a) "Pollution" means the introduction by man, directly or indirectly, of substances or energy into the marine environment, including estuaries, which results, or is likely to result, in such deleterious effects as harm to living resources and marine life, hazards to human health, hindrance to marine activities, including fishing and other legitimate uses of the sea, impairment of quality for use of seawater and reduction of amenities.

E. ARTICLE 3 : GENERAL PROVISIONS

Paragraphs 1 and 2 of Article 3 are amended as follows:

1. *(renumbered as 2)* The Contracting Parties may enter into bilateral or multilateral agreements, including regional or sub-regional agreements for the promotion of sustainable development, the protection of the environment, the conservation and preservation of natural resources in the Mediterranean Sea Area, provided that such agreements are consistent with this Convention and the Protocols and conform to international law. Copies of such agreements shall be communicated to the Organization. As appropriate, Contracting Parties should make use of existing organizations, agreements or arrangements in the Mediterranean Sea Area.

2. *(renumbered as 3)* Nothing in this Convention and its Protocols shall prejudice the rights and positions of any State concerning the United Nations Convention on the Law of the Sea of 1982.

The following new paragraphs are added to Article 3:

0. *(renumbered as 1)* The Contracting Parties, when applying this Convention and its related Protocols, shall act in conformity with international law.

3. *(renumbered as 4)* The Contracting Parties shall take individual or joint initiatives compatible with international law through the relevant international organizations to encourage the implementation of the provisions of this Convention and its Protocols by all the non-party States.

3bis. *(renumbered as 5)* Nothing in this Convention and its Protocols shall affect the sovereign immunity of warships or other ships owned or operated by a State while engaged in government non-commercial service. However, each Contracting Party shall ensure that its vessels and aircraft, entitled to sovereign immunity under international law, act in a manner consistent with this Protocol.

F. ARTICLE 4 : GENERAL OBLIGATIONS

Article 4 is amended as follows:

1. The Contracting Parties shall individually or jointly take all appropriate measures in accordance with the provisions of this Convention and those Protocols in force to which they are party to prevent, abate, combat and to the fullest possible extent eliminate pollution of the Mediterranean Sea Area and to protect and enhance the marine environment in that Area so as to contribute towards its sustainable development.

2. The Contracting Parties pledge themselves to take appropriate measures to implement the Mediterranean Action Plan and, further, to pursue the protection of the marine environment and the natural resources of the Mediterranean Sea Area as an integral part of the development process, meeting the needs of present and future generations in an equitable manner. For the purpose of implementing the objectives of sustainable development the Contracting Parties shall take fully into account the recommendations of the Mediterranean Commission on Sustainable Development established within the framework of the Mediterranean Action Plan.

3. In order to protect the environment and contribute to the sustainable development of the Mediterranean Sea Area, the Contracting Parties shall:

- (a) apply, in accordance with their capabilities, the precautionary principle, by virtue of which where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation;
- (b) apply the polluter pays principle, by virtue of which the costs of pollution prevention, control and reduction measures are to be borne by the polluter, with due regard to the public interest;

- (c) undertake environmental impact assessment for proposed activities that are likely to cause a significant adverse impact on the marine environment and are subject to an authorization by competent national authorities;
  - (d) promote cooperation between and among States in environmental impact assessment procedures related to activities under their jurisdiction or control which are likely to have a significant adverse effect on the marine environment of other States or areas beyond the limits of national jurisdiction, on the basis of notification, exchange of information and consultation;
  - (e) commit themselves to promote the integrated management of the coastal zones, taking into account the protection of areas of ecological and landscape interest and the rational use of natural resources.
4. In implementing the Convention and the related Protocols, the Contracting Parties shall:
- (a) adopt programmes and measures which contain, where appropriate, time limits for their completion;
  - (b) utilize the best available techniques and the best environmental practices and promote the application of, access to and transfer of environmentally sound technology, including clean production technologies, taking into account the social, economic and technological conditions.
5. The Contracting Parties shall cooperate in the formulation and adoption of Protocols, prescribing agreed measures, procedures and standards for the implementation of this Convention.
6. The Contracting Parties further pledge themselves to promote, within the international bodies considered to be competent by the Contracting Parties, measures concerning the implementation of programmes of sustainable development, the protection, conservation and rehabilitation of the environment and of the natural resources in the Mediterranean Sea Area.

G. Article 5 and its title are amended as follows:

ARTICLE 5 :
POLLUTION CAUSED BY DUMPING FROM SHIPS AND AIRCRAFT OR INCINERATION
AT SEA

The Contracting Parties shall take all appropriate measures to prevent, abate and to the fullest possible extent eliminate pollution of the Mediterranean Sea Area caused by dumping from ships and aircraft or incineration at sea.

H. ARTICLE 6 : POLLUTION FROM SHIPS

Article 6 is amended as follows:

The Contracting Parties shall take all measures in conformity with international law to prevent, abate, combat and to the fullest possible extent eliminate pollution of the Mediterranean Sea Area caused by discharges from ships and to ensure the effective implementation in that Area of the rules which are generally recognized at the international level relating to the control of this type of pollution.

**I. ARTICLE 7 :
POLLUTION RESULTING FROM EXPLORATION AND EXPLOITATION OF THE
CONTINENTAL SHELF AND THE SEABED AND ITS SUBSOIL**

Article 7 is amended as follows:

The Contracting Parties shall take all appropriate measures to prevent, abate, combat and to the fullest possible extent eliminate pollution of the Mediterranean Sea Area resulting from exploration and exploitation of the continental shelf and the seabed and its subsoil.

J. ARTICLE 8 : POLLUTION FROM LAND-BASED SOURCES

Article 8 is amended as follows:

The Contracting Parties shall take all appropriate measures to prevent, abate, combat and to the fullest possible extent eliminate pollution of the Mediterranean Sea Area and to draw up and implement plans for the reduction and phasing out of substances that are toxic, persistent and liable to bioaccumulate arising from land-based sources. These measures shall apply:

- (a) to pollution from land-based sources originating within the territories of the Parties, and reaching the sea:
  - directly from outfalls discharging into the sea or through coastal disposal;
  - indirectly through rivers, canals or other watercourses, including underground watercourses, or through run-off;
- (b) to pollution from land-based sources transported by the atmosphere.

K. The following new Article 9A is adopted:

**ARTICLE 9A (renumbered as Article 10) :
CONSERVATION OF BIOLOGICAL DIVERSITY**

The Contracting Parties shall, individually or jointly, take all appropriate measures to protect and preserve biological diversity, rare or fragile ecosystems, as well as species of wild fauna and flora which are rare, depleted, threatened or endangered and their habitats, in the area to which this Convention applies.

L. The following new Article 9B is adopted:

**ARTICLE 9B (renumbered as Article 11) :
POLLUTION RESULTING FROM THE TRANSBOUNDARY MOVEMENTS OF
HAZARDOUS WASTES AND THEIR DISPOSAL**

The Contracting Parties shall take all appropriate measures to prevent, abate and to the fullest possible extent eliminate pollution of the environment which can be caused by transboundary movements and disposal of hazardous wastes, and to reduce to a minimum, and if possible eliminate, such transboundary movements.

Articles 9A and 9B are renumbered as Articles 10 and 11

**M. ARTICLE 11 (renumbered as Article 13) :
SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL COOPERATION**

Paragraph 2 is amended as follows:

2. The Contracting Parties undertake to promote the research on, access to and transfer of environmentally sound technology, including clean production technologies, and to cooperate in the formulation, establishment and implementation of clean production processes.

N. The following new Article 11A is adopted:

**ARTICLE 11A (renumbered as Article 14) :
ENVIRONMENTAL LEGISLATION**

1. The Contracting Parties shall adopt legislation implementing the Convention and the Protocols.

2. The Secretariat may, upon request from a Contracting Party, assist that Party in the drafting of environmental legislation in compliance with the Convention and the Protocols.

O. The following new Article 11B is adopted:

ARTICLE 11B (renumbered as Article 15) :
PUBLIC INFORMATION AND PARTICIPATION

1. The Contracting Parties shall ensure that their competent authorities shall give to the public appropriate access to information on the environmental state in the field of application of the Convention and the Protocols, on activities or measures adversely affecting or likely to affect it and on activities carried out or measures taken in accordance with the Convention and the Protocols.
2. The Contracting Parties shall ensure that the opportunity is given to the public to participate in decision-making processes relevant to the field of application of the Convention and the Protocols, as appropriate.
3. The provision of paragraph 1. of this Article shall not prejudice the right of Contracting Parties to refuse, in accordance with their legal systems and applicable international regulations, to provide access to such information on the ground of confidentiality, public security or investigation proceedings, stating the reasons for such a refusal.

P. ARTICLE 12 (renumbered as Article 16) :
LIABILITY AND COMPENSATION

Article 12 is amended as follows:

The Contracting Parties undertake to cooperate in the formulation and adoption of appropriate rules and procedures for the determination of liability and compensation for damage resulting from pollution of the marine environment in the Mediterranean Sea Area.

Q. ARTICLE 13 (renumbered as Article 17) :
INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

Paragraph (iii) of Article 13 is amended as follows:

- (iii) to receive, consider and reply to enquiries and information from the Contracting Parties;

The following new paragraphs are added to Article 13:

- (iii bis) (renumbered as (iv))
to receive, consider and reply to enquiries and information from non-governmental organizations and the public when they relate to subjects of common interest or to activities carried out at the regional level; in this case, the Contracting Parties concerned shall be informed;

(iv bis) (*renumbered as (vi)*)

to regularly report to the Contracting Parties on the implementation of the Convention and of the Protocols;

Paragraphs (iv), (v) and (vi) are renumbered as paragraphs (v), (vii) and (viii) respectively.

**R. ARTICLE 14 (*renumbered as Article 18*) :
MEETINGS OF THE CONTRACTING PARTIES**

The following new subparagraph is added to Article 14, paragraph 2:

(vii) to approve the Programme Budget.

S. The following new Article 14A is adopted:

**ARTICLE 14A (*renumbered as Article 19*) :
BUREAU**

1. The Bureau of the Contracting Parties shall be composed of representatives of the Contracting Parties elected by the Meetings of the Contracting Parties. In electing the members of the Bureau, the Meetings of the Contracting Parties shall observe the principle of equitable geographical distribution.

2. The functions of the Bureau and the terms and conditions upon which it shall operate shall be set in the Rules of Procedure adopted by the Meetings of the Contracting Parties.

T. The following new Article 14B is adopted:

**ARTICLE 14B (*renumbered as Article 20*) :
OBSERVERS**

1. The Contracting Parties may decide to admit as observers at their meetings and conferences:

- (a) any State which is not a Contracting Party to the Convention;
- (b) any international governmental organization or any non-governmental organization the activities of which are related to the Convention.

2. Such observers may participate in meetings without the right to vote and may present any information or report relevant to the objectives of the Convention.

3. The conditions for the admission and participation of observers shall be established in the Rules of Procedure adopted by the Contracting Parties.

Articles 14A and 14B are renumbered as Articles 19 and 20

U. ARTICLE 15 (*renumbered as Article 21*) :
ADOPTION OF ADDITIONAL PROTOCOLS

Paragraph 3 of Article 15 is deleted.

V. ARTICLE 18 (*renumbered as Article 24*) :
RULES OF PROCEDURE AND FINANCIAL RULES

Paragraph 2 of Article 18 is amended as follows:

2. The Contracting Parties shall adopt financial rules, prepared in consultation with the Organization, to determine, in particular, their financial participation in the Trust Fund.

W. ARTICLE 20 (*renumbered as Article 26*) : REPORTS

Article 20 is amended as follows:

1. The Contracting Parties shall transmit to the Organization reports on:
  - (a) the legal, administrative or other measures taken by them for the implementation of this Convention, the Protocols and of the recommendations adopted by their meetings;
  - (b) the effectiveness of the measures referred to in subparagraph (a) and problems encountered in the implementation of the instruments as mentioned above.
2. The reports shall be submitted in such form and at such intervals as the Meetings of Contracting Parties may determine.

X. ARTICLE 21 (*renumbered as Article 27*) : COMPLIANCE CONTROL

Article 21 is amended as follows:

The meetings of the Contracting Parties shall, on the basis of periodical reports referred to in Article 20 and any other report submitted by the Contracting Parties, assess the compliance with the Convention and the Protocols as well as the measures and

recommendations. They shall recommend, when appropriate, the necessary steps to bring about full compliance with the Convention and the Protocols and promote the implementation of the decisions and recommendations.

Articles 10, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 and 29 are renumbered as Articles 12, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 and 35 respectively.

**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ
ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ**

Α. ΤΙΤΛΟΣ

Ο τίτλος της Σύμβασης τροποποιείται ως εξής:
ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙ-
ΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ
ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Β. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η δεύτερη παράγραφος του Προοιμίου της Σύμβασης τροποποιείται ως εξής:

ΕΧΟΝΤΑΣ πλήρη επίγνωση της ευθύνης τους να διατηρήσουν και να αναπτύξουν με βιώσιμο τρόπο αυτή την κοινή κληρονομιά προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.

Οι ακόλουθες παράγραφοι προστίθενται στο προοίμιο:
ΕΧΟΝΤΑΣ πλήρη επίγνωση ότι το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης, από την υιοθέτησή του το 1975 και μέσω της εξέλιξής του, έχει συνεισφέρει στη διαδικασία της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας και έχει αποτελέσει ένα ουσιαστικό και δυναμικό εργαλείο για να τεθούν σε εφαρμογή οι δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα της από τα Συμβαλλόμενα Μέρη,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τα αποτελέσματα της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η οποία έλαβε χώρα στο Ρίο ντε Τζανέιρο από τις 4 ως τις 14 Ιουνίου 1992,

ΕΠΙΣΗΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη Διακήρυξη της Γένοβας του 1985, το Χάρτη της Λευκωσίας του 1990, τη Διακήρυξη του Καΐρου του 1992 για την Ευρω-Μεσογειακή Συνεργασία για το Περιβάλλον της Μεσογειακής Λεκάνης, τις συστάσεις της Συνδιάσκεψης της Καζαμπλάνκας του 1993, και τη Διακήρυξη της Τύνιδας του 1994 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Μεσογείου,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία καταρτίστηκε στο Μοντέγκο Μπέι της Τζαμάικα στις 10 Δεκεμβρίου 1982 και υπογράφηκε από πολλά Συμβαλλόμενα Μέρη,

Γ. ΑΡΘΡΟ 1: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ

Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 τροποποιείται ως εξής:

2. Η εφαρμογή της Σύμβασης μπορεί να επεκταθεί σε παράκτιες περιοχές, όπως θα οριστούν από κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος μέσα στην ίδια του την επικράτεια.

Η ακόλουθη παράγραφος προστίθεται στο άρθρο 1 ως νέα παράγραφος 3:

3. Οποιοδήποτε Πρωτόκολλο αυτής της Σύμβασης μπορεί να επεκτείνεται τη γεωγραφική κάλυψη στην οποία εφαρμόζεται αυτό το συγκεκριμένο Πρωτόκολλο.

Δ. ΑΡΘΡΟ 2: ΟΡΙΣΜΟΙ

Η παράγραφος (α) του άρθρου 2 τροποποιείται ως εξής:

α) Ο όρος «ρύπανση» σημαίνει την εισαγωγή από τον άνθρωπο, άμεσα ή έμμεσα, ουσιών ή ενέργειας στο θα-

λάσσιο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των εκβολών ποταμών, η οποία προκαλεί ή είναι πιθανόν να προκαλέσει τέτοιες επιβλαβείς επιπτώσεις, όπως ζημία σε ζωντανούς πόρους και στη θαλάσσια ζωή, κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, παρεμπόδιση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και άλλων νόμιμων χρήσεων της θάλασσας, διαταραχή της ποιότητας του προς χρήση θαλάσσιου ύδατος και μείωση των χρωρών αναψυχής.

Ε. ΑΡΘΡΟ 3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 3 τροποποιούνται ως εξής:

1. (με νέα αρίθμηση 2) Τα Συμβαλλόμενα Μέρη μπορούν να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, συμπεριλαμβανομένων περιφερειακών και υπο-περιφερειακών συμφωνιών, για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης, την προστασία του περιβάλλοντος, τη διατήρηση και τη συντήρηση των φυσικών πόρων της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές οι συμφωνίες συνάδουν με την παρούσα Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα και συμφωνούν με το διεθνές δίκαιο. Αντίγραφα αυτών των συμφωνιών θα κοινοποιούνται στον Οργανισμό. Όπου είναι αυτό κατάλληλο, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα πρέπει να κάνουν χρήση των υφιστάμενων οργανισμών, συμφωνιών ή ρυθμίσεων στην Περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας.

2. (με νέα αρίθμηση 3) Τίποτε στην παρούσα Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της δεν θα παραβιάζει τα δικαιώματα και τις θέσεις οποιουδήποτε Κράτους σχετικά με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982.

Οι ακόλουθες νέες παράγραφοι προστίθενται στο άρθρο 3:

0. (με νέα αρίθμηση 1) Τα Συμβαλλόμενα Μέρη, κατά την εφαρμογή της Σύμβασης και των σχετικών Πρωτοκόλλων της, θα ενεργούν σε συμφωνία με το διεθνές δίκαιο.

3. (με νέα αρίθμηση 4) Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα αναλαμβάνουν μεμονωμένα ή από κοινού πρωτοβουλίες συμβατές με το διεθνές δίκαιο μέσω των σχετικών διεθνών οργανισμών προκειμένου να ενθαρρύνουν την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της από όλα τα Κράτη τα οποία δεν είναι Μέρη.

3.β) (με νέα αρίθμηση 5) Τίποτα στην παρούσα Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της δεν θα επηρεάζει την κυριαρχική αсуλιία των πολεμικών πλοίων ή άλλων πλοίων τα οποία είναι ιδιοκτησία ή επιχειρούν για λογαριασμό ενός Κράτους και ενώ εμπλέκονται σε κυβερνητική μη-εμπορική υπηρεσία. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος όμως θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα πλοία και τα αεροσκάφη του, τα οποία έχουν δικαίωμα κυριαρχικής αсуλιίας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, ενεργούν με τρόπο ο οποίος είναι συνεπής προς τη Σύμβαση.

ΣΤ. ΑΡΘΡΟ 4: ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Το άρθρο 4 τροποποιείται ως εξής:

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν μεμονωμένα ή από κοινού όλα τα κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων.

λων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και στα οποία είναι Μέρη, για να προλαμβάνουν, να μειώνουν, να καταπολεμούν, και στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό να εξαλείφουν τη ρύπανση της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας και να προστατεύουν και να βελτιώνουν το θαλάσσιο περιβάλλον σε αυτήν την Περιοχή ώστε να συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη της.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη δεσμεύονται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης και, επιπλέον, να επιδιώξουν την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας ως ένα αναπόσπαστο μέρος της αναπτυξιακής διαδικασίας, εκπληρώνοντας τις ανάγκες της σημερινής και των μελλοντικών γενεών με δίκαιο τρόπο. Για το σκοπό της εφαρμογής των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λάβουν πλήρως υπόψη τις συστάσεις της Μεσογειακής Επιτροπής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία ιδρύθηκε μέσα στο πλαίσιο του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης.

3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη, για να προστατεύσουν το περιβάλλον και να συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, θα:

α. εφαρμόζουν, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους, την αρχή της πρόληψης, δυνάμει της οποίας όπου υπάρχουν απειλές σοβαρής ή μη αναστρέψιμης ζημίας, τότε η έλλειψη πλήρους επιστημονικής βεβαιότητας δεν θα προβάλλεται ως λόγος αναβολής της λήψης αποδοτικών σε σχέση με το κόστος τους μέτρων, για την πρόληψη της περιβαλλοντικής υποβάθμισης,

β. εφαρμόζουν την αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει», δυνάμει της οποίας, το κόστος των μέτρων πρόληψης, ελέγχου και μείωσης της ρύπανσης θα βαρύνει τον ρυπαίνοντα, με την απαραίτητη μέριμνα προς το δημόσιο συμφέρον,

γ. αναλαμβάνουν εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για προτεινόμενες δραστηριότητες, οι οποίες είναι πιθανόν να προκαλέσουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον και υπόκεινται σε αδειοδότηση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές,

δ. προάγουν τη διμερή και πολυμερή συνεργασία μεταξύ των Κρατών σε διαδικασίες εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχετικά με τις δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους, οι οποίες είναι πιθανόν να προκαλέσουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον άλλων Κρατών ή περιοχών εκτός των ορίων εθνικής δικαιοδοσίας, με βάση τη γνωστοποίηση, την ανταλλαγή πληροφοριών και τις διαβουλεύσεις,

ε. αναλάβουν την υποχρέωση να προάγουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των περιοχών οικολογικού και αισθητικού ενδιαφέροντος και τη λογική χρήση των φυσικών πόρων.

4. Κατά την εφαρμογή της Σύμβασης και των σχετικών Πρωτοκόλλων, τα Συμβαλλόμενα Μέρη:

α. θα υιοθετούν προγράμματα και μέτρα τα οποία περιέχουν, όπου αυτό είναι κατάλληλο, χρονικά όρια για την ολοκλήρωσή τους,

β. θα χρησιμοποιούν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές και θα προάγουν την εφαρμογή και τη μεταφορά περιβαλλοντικά αποδεκτής τεχνολογίας και την πρόσβαση σε αυτή, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών καθαρής παραγωγής,

λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές συνθήκες.

5. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα συνεργάζονται στη διαμόρφωση και την υιοθέτηση Πρωτοκόλλων τα οποία θα ορίζουν συμφωνημένα μέτρα, διαδικασίες και πρότυπα για την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης.

6. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα δεσμεύονται ευρύτερα να προάγουν, στο πλαίσιο των διεθνών σωμάτων που θεωρούνται ως αρμόδια από τα Συμβαλλόμενα Μέρη, μέτρα τα οποία αφορούν στην εφαρμογή των προγραμμάτων βιώσιμης ανάπτυξης, στην προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων στην Περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας.

Z. Το άρθρο 5 και ο τίτλος του τροποποιούνται ως εξής:

ΑΡΘΡΟ 5:
ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΑΠΟ ΠΛΟΙΑ ΚΑΙ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ Ή ΑΠΟ ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να προλαμβάνουν, μειώνουν και, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, εξαλείφουν τη ρύπανση της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, η οποία προκαλείται από απορρίψεις από πλοία και αεροσκάφη ή από αποτέφρωση στη θάλασσα.

H. ΑΡΘΡΟ 6:
ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΠΟ ΠΛΟΙΑ

Το άρθρο 6 τροποποιείται ως εξής:

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα μέτρα σε συμφωνία με το διεθνές δίκαιο, για να προλαμβάνουν, μειώνουν, καταπολεμούν και, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, εξαλείφουν τη ρύπανση της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας που προκαλείται από απορρίψεις από πλοία και για να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή σε αυτή την Περιοχή των κανόνων οι οποίοι είναι γενικώς αναγνωρισμένοι σε διεθνές επίπεδο αναφορικά με τον έλεγχο αυτού του τύπου ρύπανσης.

Θ. ΑΡΘΡΟ 7:
ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΥΘΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΕΔΑΦΟΥΣ ΤΟΥ

Το άρθρο 7 τροποποιείται ως εξής:

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη, τη μείωση, την καταπολέμηση και, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την εξάλειψη της ρύπανσης της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας που προκαλείται από την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας και του πυθμένα και του υπεδάφους του.

I. ΑΡΘΡΟ 8:
ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΠΟ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΠΗΓΕΣ

Το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να προλαμβάνουν, μειώνουν, καταπολεμούν και, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να εξαλείφουν τη ρύπανση της Περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας και για να καταρτίζουν και εφαρμόζουν σχέδια για τη μείωση και τη

σταδιακή εξάλειψη ουσιών οι οποίες προέρχονται από χερσαίες πηγές, είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρευσίμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες). Αυτά τα μέτρα θα εφαρμόζονται:

- α. για ρύπανση από χερσαίες πηγές που προέρχεται από επικράτειες των Μερών και καταλήγει στη θάλασσα:
  - άμεσα, από διάθεση που γίνεται με απευθείας εκροή προς τη θάλασσα ή μέσω παράκτιας διάθεσης,
  - έμμεσα, μέσω ποταμών, καναλιών και άλλων υδάτινων ρευμάτων, συμπεριλαμβανομένων υπόγειων υδάτινων ρευμάτων, ή μέσω επιφανειακών απορροών,
- β. για ρύπανση από χερσαίες πηγές που μεταφέρεται μέσω της ατμόσφαιρας.

Κ. Το ακόλουθο νέο άρθρο 9Α υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 9Α (με νέα αρίθμηση Άρθρο 10):
ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ**

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη, μεμονωμένα ή από κοινού, θα λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία και τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλίας, των σπάνιων ή ευαίσθητων οικοσυστημάτων, καθώς επίσης και των ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας τα οποία είναι σπάνια, έχουν ελαττωμένους πληθυσμούς, είναι απειλούμενα ή κινδυνεύοντα, καθώς και των οικοτόπων τους, στην περιοχή στην οποία εφαρμόζεται η παρούσα Σύμβαση.

Λ. Το ακόλουθο νέο άρθρο 9Β υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 9Β (με νέα αρίθμηση Άρθρο 11):
ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΑΠΟ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΥΣ**

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να προλαμβάνουν, μειώνουν, καταπολεμούν και, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, εξαλείφουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος η οποία μπορεί να προκληθεί από διασυνοριακές μεταφορές και διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων και να μειώνουν στο ελάχιστο, και αν είναι δυνατό να εξαλείφουν, τέτοιες διασυνοριακές μεταφορές.

Τα άρθρα 9Α και 9Β επαναλαμβάνονται με νέα αρίθμηση ως άρθρα 10 και 11.

**Μ. ΑΡΘΡΟ 11 (με νέα αρίθμηση άρθρο 13):
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**

Η παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να προάγουν την έρευνα σχετικά με την περιβαλλοντικά αποδεκτή τεχνολογία, όπως και τη μεταφορά αυτής της τεχνολογίας και την πρόσβαση σε αυτή, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών καθαρής παραγωγής και να συνεργάζονται στη διαμόρφωση, την καθιέρωση και την εφαρμογή καθαρών διαδικασιών παραγωγής.

Ν. Το ακόλουθο νέο άρθρο 11Α υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 11Α (με νέα αρίθμηση άρθρο 14):
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ**

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υιοθετήσουν νομοθεσία που να εφαρμόζει τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα.
2. Η Γραμματεία μπορεί, κατόπιν αιτήματος από Συμβαλλόμενο Μέρος, να βοηθήσει αυτό το Μέρος στη σύμβαση σχεδίου περιβαλλοντικής νομοθεσίας σε συμμόρφωση με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα.

Ξ. Το ακόλουθο νέο άρθρο 11Β υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 11Β (με νέα αρίθμηση άρθρο 15):
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ**

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους θα παρέχουν στο κοινό την κατάλληλη πρόσβαση στην πληροφόρηση σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων, σχετικά με δραστηριότητες ή μέτρα τα οποία επηρεάζουν δυσμενώς ή τα οποία είναι πιθανόν να επηρεάσουν δυσμενώς την κατάσταση του περιβάλλοντος και σχετικά με δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται ή με μέτρα τα οποία λαμβάνονται σύμφωνα με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα διασφαλίζουν ότι θα παρέχεται στο κοινό η ευκαιρία να συμμετάσχει στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που είναι σχετικές με το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων, όπως αυτό είναι κατάλληλο.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν θα παραβιάζουν το δικαίωμα των Συμβαλλόμενων Μερών να αρνηθούν, σύμφωνα με τα νομικά τους συστήματα και τις ισχύουσες διεθνείς ρυθμίσεις, να παρέχουν πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες με βάση το απόρρητο, τη δημόσια ασφάλεια ή ανακριτικές διαδικασίες, παραθέτοντας τους λόγους για αυτήν την άρνηση.

**Ο. ΑΡΘΡΟ 12 (με νέα αρίθμηση άρθρο 16):
ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ**

Το άρθρο 12 τροποποιείται ως εξής:

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να συνεργάζονται στη διαμόρφωση και στην υιοθέτηση κατάλληλων κανόνων και διαδικασιών για τον καθορισμό της αστικής ευθύνης και αποζημίωσης για ζημία η οποία προκύπτει από ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην Περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας.

**Π. ΑΡΘΡΟ 13 (με νέα αρίθμηση άρθρο 17):
ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Η παράγραφος 3 του άρθρου 13 τροποποιείται ως εξής:
3. Να παραλαμβάνει, να εξετάζει και να απαντά σε ερωτήματα και πληροφορίες από τα Συμβαλλόμενα Μέρη.
Οι ακόλουθες νέες παράγραφοι προστίθενται στο άρθρο 13:

3β. (με νέα αρίθμηση 4) Να παραλαμβάνει, να εξετάζει και να απαντά σε ερωτήματα και πληροφορίες από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και από το κοινό, όταν σχετίζονται με θέματα κοινού ενδιαφέροντος ή με δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται σε περιφερειακό επίπεδο. Σε αυτή την περίπτωση, τα ενδιαφερόμενα Συμβαλλόμενα Μέρη θα πρέπει να ενημερώνονται.

4β. (με νέα αρίθμηση 6) Να δίνει τακτικές αναφορές στα Συμβαλλόμενα Μέρη σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων.

Οι παράγραφοι 4, 5 και 6 ακολουθούν νέα αρίθμηση ως παράγραφοι 5, 7 και 8 αντίστοιχα.

**Ρ. ΑΡΘΡΟ 14 (με νέα αρίθμηση Άρθρο 18):
ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ**

Η ακόλουθη νέα υποπαράγραφος προστίθεται στο άρθρο 14, παρ. 2:

ζ) Να εγκρίνουν τον Προϋπολογισμό του Προγράμματος.

Σ. Το ακόλουθο νέο άρθρο 14Α υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 14Α (με νέα αριθμηση Άρθρο 19):
ΓΡΑΦΕΙΟ**

1. Το Γραφείο των Συμβαλλόμενων Μερών θα αποτελείται από αντιπρόσωπους των Συμβαλλόμενων Μερών, οι οποίοι θα εκλέγονται από τις Συναντήσεις των Συμβαλλόμενων Μερών. Για την εκλογή των μελών του Γραφείου, οι Συναντήσεις των Συμβαλλόμενων Μερών θα τηρούν την αρχή της δίκαιης γεωγραφικής κατανομής.

2. Οι λειτουργίες του Γραφείου και οι όροι και οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων αυτό θα λειτουργεί θα τεθούν στους Διαδικαστικούς Κανόνες που υιοθετούνται από τις Συναντήσεις των Συμβαλλόμενων Μερών.

Τ. Το ακόλουθο νέο άρθρο 14Β υιοθετείται:

**ΑΡΘΡΟ 14Β (με νέα αριθμηση Άρθρο 20):
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ**

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα μπορούν να αποφασίζουν να αποδέχονται ως παρατηρητές στις συναντήσεις τους και στις διασκέψεις τους:

- οποιοδήποτε Κράτος δεν είναι Συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση,
- οποιονδήποτε διεθνή κυβερνητικό οργανισμό ή οποιονδήποτε μη-κυβερνητικό οργανισμό, οι δραστηριότητες του οποίου σχετίζονται με τη Σύμβαση.

2. Αυτοί οι παρατηρητές μπορούν να συμμετέχουν σε συναντήσεις χωρίς δικαίωμα ψήφου και μπορούν να παρουσιάζουν οποιαδήποτε πληροφορία ή αναφορά η οποία είναι σχετική με τους σκοπούς της Σύμβασης.

3. Οι προϋποθέσεις για την αποδοχή και τη συμμετοχή των παρατηρητών θα οριστούν στους Διαδικαστικούς Κανόνες, οι οποίοι θα υιοθετηθούν από τα Συμβαλλόμενα Μέρη.

Τα άρθρα 14Α και 14Β επαναλαμβάνονται με νέα αριθμηση ως άρθρα 19 και 20:

**Υ. ΑΡΘΡΟ 15 (με νέα αριθμηση Άρθρο 21):
ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΩΝ**

Η παράγραφος 3 του άρθρου 15 διαγράφεται.

**Φ. ΑΡΘΡΟ 18 (με νέα αριθμηση Άρθρο 24):
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 18 τροποποιείται ως εξής:
2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υιοθετούν οικονομικούς κανόνες, οι οποίοι θα ετοιμάζονται κατόπιν διαβουλεύσεων με τον Οργανισμό, για να προσδιορίζουν, ειδικότερα, την οικονομική συμμετοχή τους στο Κοινό Ταμείο.

**Χ. ΑΡΘΡΟ 20 (με νέα αριθμηση Άρθρο 26):
ΕΚΘΕΣΕΙΣ**

Το άρθρο 20 τροποποιείται ως εξής:

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υποβάλλουν στον Οργανισμό εκθέσεις με θέμα:

α. Τα νομικά, διοικητικά ή άλλα μέτρα τα οποία ελήφθησαν από αυτά για την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης, των Πρωτοκόλλων και των συστάσεων οι οποίες υιοθετήθηκαν από τις συναντήσεις τους.

β. Την αποτελεσματικότητα των μέτρων τα οποία αναφέρονται στην υποπαράγραφο α) και τα προβλήματα τα οποία αντιμετώπισαν κατά την εφαρμογή τους.

Οι εκθέσεις θα υποβάλλονται με τον τύπο εκείνο και στα χρονικά διαστήματα, όπως θα ορίζονται από τις Συναντήσεις των Συμβαλλόμενων Μερών.

**Ψ. ΑΡΘΡΟ 21 (με νέα αριθμηση Άρθρο 27):
ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ**

Το άρθρο 21 τροποποιείται ως εξής:

Οι Συναντήσεις των Συμβαλλόμενων Μερών θα πρέπει, βάσει των περιοδικών εκθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 20 και οποιασδήποτε άλλης έκθεσης η οποία θα υποβάλλεται από τα Συμβαλλόμενα Μέρη, να εκτιμούν τη συμμόρφωση με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα, καθώς επίσης και με τα μέτρα και τις συστάσεις. Θα συστήνουν, όταν κρίνεται κατάλληλο, τα απαραίτητα βήματα για να επέλθει η πλήρης συμμόρφωση με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της και για να προαχθεί η εφαρμογή των αποφάσεων και των συστάσεων.

Τα άρθρα 10, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 και 29 επαναλαμβάνονται με νέα αριθμηση ως άρθρα 12, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 και 35 αντίστοιχα.

**AMENDMENTS TO THE PROTOCOL FOR THE PROTECTION OF
THE MEDITERRANEAN SEA AGAINST POLLUTION
FROM LAND-BASED SOURCES**

A. TITLE

The title of the Protocol is amended as follows:

PROTOCOL FOR THE PROTECTION OF THE MEDITERRANEAN SEA AGAINST POLLUTION
FROM LAND-BASED SOURCES AND ACTIVITIES

B. PREAMBULAR PARAGRAPHS

The first preambular paragraph of the Protocol is amended as follows:

*Being Parties to the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against
Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976 and amended on 10 June 1995,*

The third preambular paragraph of the Protocol is amended as follows:

*Noting the increasing environmental pressures resulting from human activities in the
Mediterranean Sea Area, particularly in the fields of industrialization and urbanization, as well
as the seasonal increase in the coastal population due to tourism,*

The fourth preambular paragraph of the Protocol is amended as follows:

*Recognizing the danger posed to the marine environment, living resources and human
health by pollution from land-based sources and activities and the serious problems resulting
therefrom in many coastal waters and river estuaries of the Mediterranean Sea, primarily due
to the release of untreated, insufficiently treated or inadequately disposed of domestic or
industrial discharges containing substances that are toxic, persistent and liable to bioaccumulate,*

The following paragraph is added as the fifth preambular paragraph:

*Applying the precautionary principle and the polluter pays principle, undertaking
environmental impact assessment and utilizing the best available techniques and the best
environmental practice, including clean production technologies, as provided for in article 4 of
the Convention,*

The sixth preambular paragraph of the Protocol is amended as follows:

Determined to take, in close cooperation, the necessary measures to protect the Mediterranean Sea against pollution from land-based sources and activities,

The following paragraph is added as the seventh preambular paragraph:

Taking into consideration the Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities, adopted in Washington, D.C., on 3 November 1995,

C. ARTICLE 1

A title is inserted and the text is amended as follows:

GENERAL PROVISION

The Contracting Parties to this Protocol (hereinafter referred to as "the Parties") shall take all appropriate measures to prevent, abate, combat and eliminate to the fullest possible extent pollution of the Mediterranean Sea Area caused by discharges from rivers, coastal establishments or outfalls, or emanating from any other land-based sources and activities within their territories, giving priority to the phasing out of inputs of substances that are toxic, persistent and liable to bioaccumulate.

D. ARTICLE 2

A title is inserted, and the texts of paragraphs (a) and (d) are amended as follows:

DEFINITIONS

- (a) "The Convention" means the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976 and amended on 10 June 1995;
- (d) The "Hydrologic Basin" means the entire watershed area within the territories of the Contracting Parties, draining into the Mediterranean Sea Area as defined in article 1 of the Convention.

E. ARTICLE 3

A title is inserted and the following new paragraph is added:

PROTOCOL AREA

(abis) (renumbered as b))

(b) The hydrologic basin of the Mediterranean Sea Area;

Paragraph (b) is re-numbered as paragraph (c). Paragraph (c) is re-numbered as paragraph (d) and amended as follows:

(d) Brackish waters, coastal salt waters including marshes and coastal lagoons, and ground waters communicating with the Mediterranean Sea.

F. ARTICLE 4

A title is inserted and the texts of paragraphs 1(a) and (b) are amended as follows:

PROTOCOL APPLICATION

1. This Protocol shall apply:

(a) To discharges originating from land-based point and diffuse sources and activities within the territories of the Contracting Parties that may affect directly or indirectly the Mediterranean Sea Area. These discharges shall include those which reach the Mediterranean Area, as defined in article 3(a), (c) and (d) of this Protocol, through coastal disposals, rivers, outfalls, canals, or other watercourses, including ground water flow, or through run-off and disposal under the seabed with access from land;

(b) To inputs of polluting substances transported by the atmosphere to the Mediterranean Sea Area from land-based sources or activities within the territories of the Contracting Parties under the conditions defined in annex III to this Protocol.

The following new paragraph is added:

3. The Parties shall invite States that are not parties to the Protocol and have in their territories parts of the hydrologic basin of the Mediterranean Area to cooperate in the implementation of the Protocol.

G. ARTICLE 5

A title is inserted and the texts of paragraphs 1, 2, and 4 are amended as follows:

GENERAL OBLIGATIONS

1. The Parties undertake to eliminate pollution deriving from land-based sources and activities, in particular to phase out inputs of the substances that are toxic, persistent and liable to bioaccumulate listed in annex I.

2. To this end, they shall elaborate and implement, individually or jointly, as appropriate, national and regional action plans and programmes, containing measures and timetables for their implementation.

Paragraph 3 is deleted

4. (re-numbered as 3)

The priorities and timetables for implementing the action plans, programmes and measures shall be adopted by the Parties taking into account the elements set out in annex I and shall be periodically reviewed.

The following new paragraphs are added:

4. When adopting action plans, programmes and measures, the Parties shall take into account, either individually or jointly, the best available techniques and the best environmental practice including, where appropriate, clean production technologies, taking into account the criteria set forth in annex IV.

5. The Parties shall take preventive measures to reduce to the minimum the risk of pollution caused by accidents.

H. ARTICLE 6

A title is inserted and the text is replaced by the following:

AUTHORIZATION OR REGULATION SYSTEM

1. Point source discharges into the Protocol Area, and releases into water or air that reach and may affect the Mediterranean Area, as defined in article 3(a), (c) and (d) of this Protocol, shall be strictly subject to authorization or regulation by the competent authorities of the Parties, taking due account of the provisions of this Protocol and annex II thereto, as well as the relevant decisions or recommendations of the meetings of the Contracting Parties.

2. To this end, the Parties shall provide for systems of inspection by their competent authorities to assess compliance with authorizations and regulations.

3. The Parties may be assisted by the Organization, upon request, in establishing new, or strengthening existing, competent structures for inspection of compliance with authorizations and regulations. Such assistance shall include special training of personnel.

4. The Parties establish appropriate sanctions in case of non-compliance with the authorizations and regulations and ensure their application.

I. ARTICLE 7

A title is inserted. The texts of paragraph 1(e) and paragraph 3 are amended as follows:

COMMON GUIDELINES, STANDARDS AND CRITERIA

1.

(e) Specific requirements concerning the quantities of the substances discharged (listed in annex I), their concentration in effluents and methods of discharging them.

3. The action plans, programmes and measures referred to in articles 5 and 15 of this Protocol shall be adopted by taking into account, for their progressive implementation, the capacity to adapt and reconvert existing installations, the economic capacity of the Parties and their need for development.

J. ARTICLE 8

A title is inserted and the text is amended as follows:

MONITORING

Within the framework of the provisions of, and the monitoring programmes provided for in article 12 of the Convention, and if necessary in cooperation with the competent international organizations, the Parties shall carry out at the earliest possible date monitoring activities and make access to the public of the findings in order:

(a) Systematically to assess, as far as possible, the levels of pollution along their coasts, in particular with regard to the sectors of activity and categories of substances listed in annex I, and periodically to provide information in this respect;

(b) To evaluate the effectiveness of action plans, programmes and measures implemented under this Protocol to eliminate to the fullest possible extent pollution of the marine environment.

K. ARTICLE 9

A title is inserted and the text is amended as follows:

SCIENTIFIC AND TECHNICAL COOPERATION

In conformity with article 13 of the Convention, the Parties shall cooperate in scientific and technological fields related to pollution from land-based sources and activities, particularly research on inputs, pathways and effects of pollutants and on the development of new methods for their treatment, reduction or elimination, as well as the development of clean production processes to this effect. To this end, the Parties shall, in particular, endeavour to:

The following new paragraph is added:

- (c) Promote access to, and transfer of, environmentally sound technology including clean production technology.

L. ARTICLE 10

A title is inserted and the text is amended as follows:

TECHNICAL ASSISTANCE

1. The Parties shall, directly or with the assistance of competent regional or other international organizations, bilaterally or multilaterally, cooperate with a view to formulating and, as far as possible, implementing programmes of assistance to developing countries, particularly in the fields of science, education and technology, with a view to preventing, reducing or, as appropriate, phasing out inputs of pollutants from land-based sources and activities and their harmful effects in the marine environment.

2. Technical assistance would include, in particular, the training of scientific and technical personnel, as well as the acquisition, utilization and production by those countries of appropriate equipment and, as appropriate, clean production technologies, on advantageous terms to be agreed upon among the Parties concerned.

M. ARTICLE 11

A title is inserted as follows:

TRANSBOUNDARY POLLUTION

N. ARTICLE 12

A title is inserted and the text of paragraph 1 is amended as follows:

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Taking into account article 28, paragraph 1, of the Convention, when land-based pollution originating from the territory of one Party is likely to prejudice directly the interests of one or more of the other Parties, the Parties concerned shall, at the request of one or more of them, undertake to enter into consultation with a view to seeking a satisfactory solution.

O. ARTICLE 13

A title is inserted. The texts of paragraph 1, the first sentence of paragraph 2 and sub-paragraph (d) of paragraph 2 are amended as follows:

REPORTS

1. The Parties shall submit reports every two years, unless decided otherwise by the Meeting of the Contracting Parties, to the meetings of the Contracting Parties, through the Organization, of measures taken, results achieved and, if the case arises, of difficulties encountered in the application of this Protocol. Procedures for the submission of such reports shall be determined at the meetings of the Parties.

2. Such reports shall include, *inter alia*:

(d) Action plans, programmes and measures implemented in accordance with articles 5, 7 and 15 of this Protocol.

P. ARTICLE 14

A title is inserted. The texts of paragraph 1 and of sub-paragraphs (a), (c) and (f), of paragraph 2 are amended as follows:

MEETINGS

1. Ordinary meetings of the Parties shall take place in conjunction with ordinary meetings of the Contracting Parties to the Convention held pursuant to article 18 of the Convention. The Parties may also hold extraordinary meetings in accordance with article 18 of the Convention.

2. ....

- (a) To keep under review the implementation of this Protocol and to consider the efficacy of the action plans, programmes and measures adopted;
- (c) To formulate and adopt action plans, programmes and measures in accordance with articles 5, 7 and 15 of this Protocol;
- (f) To consider the reports submitted by the Parties under article 13 of this Protocol.

Q. ARTICLE 15

A title is inserted and the text of paragraph 1 is amended as follows:

ADOPTION OF ACTION PLANS, PROGRAMMES AND MEASURES

1. The meeting of the Parties shall adopt, by a two-thirds majority, the short-term and medium-term regional action plans and programmes containing measures and timetables for their implementation provided for in article 5 of this Protocol.

The text of paragraph 2 is replaced by the following:

2. Regional action plans and programmes as referred to in paragraph 1 shall be formulated by the Organization and considered and approved by the relevant technical body of the Contracting Parties within one year at the latest of the entry into force of the amendments to this Protocol. Such regional action plans and programmes shall be put on the agenda for the subsequent meeting of the Parties for adoption. The same procedure shall be followed for any additional action plans and programmes.

The following new paragraphs are added:

3. The measures and timetables adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall be notified by the Secretariat to all the Parties. Such measures and timetables become binding on the one hundred and eightieth day following the day of notification for the Parties which have not notified the Secretariat of an objection within one hundred and seventy-nine days from the date of notification.

4. The Parties which have notified an objection in accordance with the preceding paragraph shall inform the meeting of the Parties of the provisions they intend to take, it being understood that these Parties may at any time give their consent to these measures or timetables.

R. ARTICLE 16

A title is inserted and the text of paragraph 2 is amended as follows:

FINAL PROVISIONS

2. The rules of procedure and the financial rules adopted pursuant to article 24 of the Convention shall apply with respect to this Protocol, unless the Parties to this Protocol agree otherwise.

The text of the last paragraph is amended as follows:

DONE at Athens on 17 May 1980 and amended at Syracuse on 7 March 1996 in a single copy in the Arabic, English, French and Spanish languages, the four texts being equally authoritative.

ANNEX I

Annex I is replaced by a new Annex I as follows:

ANNEX I

ELEMENTS TO BE TAKEN INTO ACCOUNT IN THE PREPARATION OF ACTION PLANS, PROGRAMMES AND MEASURES FOR THE ELIMINATION OF POLLUTION FROM LAND-BASED SOURCES AND ACTIVITIES

This annex contains elements which will be taken into account in the preparation of action plans, programmes and measures for the elimination of pollution from land-based sources and activities referred to in articles 5, 7 and 15 of this Protocol.

Such action plans, programmes and measures will aim to cover the sectors of activity listed in section A and also cover the groups of substances enumerated in section C, selected on the basis of the characteristics listed in section B of the present annex.

Priorities for action should be established by the Parties, on the basis of the relative importance of their impact on public health, the environment and socio-economic and cultural conditions. Such programmes should cover point sources, diffuse sources and atmospheric deposition.

In preparing action plans, programmes and measures, the Parties, in conformity with the Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-based Activities, adopted in Washington, D.C. in 1995, will give priority to substances that are toxic, persistent and liable to bioaccumulate, in particular to persistent organic pollutants (POPs), as well as to wastewater treatment and management.

A. SECTORS OF ACTIVITY

The following sectors of activity (not listed in order of priority) will be primarily considered when setting priorities for the preparation of action plans, programmes and measures for the elimination of the pollution from land-based sources and activities:

1. Energy production;
2. Fertilizer production;
3. Production and formulation of pesticides;
4. The pharmaceutical industry;
5. Petroleum refining;
6. The paper and paper-pulp industry;

7. Cement production;
8. The tanning industry;
9. The metal industry;
10. Mining;
11. The shipbuilding and repairing industry;
12. Harbour operations;
13. The textile industry;
14. The electronic industry;
15. The recycling industry;
16. Other sectors of the organic chemical industry;
17. Other sectors of the inorganic chemical industry;
18. Tourism;
19. Agriculture;
20. Animal husbandry;
21. Food processing;
22. Aquaculture;
23. Treatment and disposal of hazardous wastes;
24. Treatment and disposal of domestic waste water;
25. Management of municipal solid waste;
26. Disposal of sewage sludge;
27. The waste management industry;
28. Incineration of waste and management of its residues;
29. Works which cause physical alteration of the natural state of the coastline;
30. Transport.

B. CHARACTERISTICS OF SUBSTANCES IN THE ENVIRONMENT

For the preparation of action plans, programmes and measures, the Parties should take into account the characteristics listed below:

1. Persistence;
2. Toxicity or other noxious properties (e.g. carcinogenicity, mutagenicity, teratogenicity);
3. Bioaccumulation;
4. Radioactivity;
5. The ratio between observed concentrations and no observed effect concentrations (NOEC);
6. The risk of eutrophication of anthropogenic origin;
7. Health effects and risks;
8. Transboundary significance;
9. The risk of undesirable changes in the marine ecosystem and irreversibility or durability of effects;
10. Interference with the sustainable exploitation of living resources or with other legitimate uses of the sea;
11. Effects on the taste and/or smell of marine products for human consumption;
12. Effects on the smell, colour, transparency or other characteristics of seawater;
13. Distribution pattern (i.e. quantities involved, use patterns and probability of reaching the marine environment).

C. CATEGORIES OF SUBSTANCES

The following categories of substances and sources of pollution will serve as guidance in the preparation of action plans, programmes and measures:

1. Organohalogen compounds and substances which may form such compounds in the marine environment. Priority will be given to Aldrin, Chlordane, DDT, Dieldrin, Dioxins and Furans, Endrin, Heptachlor, Hexachlorobenzene, Mirex, PCBs and Toxaphene;

2. Organophosphorus compounds and substances which may form such compounds in the marine environment;
3. Organotin compounds and substances which may form such compounds in the marine environment;
4. Polycyclic aromatic hydrocarbons;
5. Heavy metals and their compounds;
6. Used lubricating oils;
7. Radioactive substances, including their wastes, when their discharges do not comply with the principles of radiation protection as defined by the competent international organizations, taking into account the protection of the marine environment;
8. Biocides and their derivatives;
9. Pathogenic microorganisms;
10. Crude oils and hydrocarbons of petroleum origin;
11. Cyanides and fluorides;
12. Non-biodegradable detergents and other non-biodegradable surface-active substances;
13. Compounds of nitrogen and phosphorus and other substances which may cause eutrophication;
14. Litter (any persistent manufactured or processed solid material which is discarded, disposed of, or abandoned in the marine and coastal environment);
15. Thermal discharges;
16. Acid or alkaline compounds which may impair the quality of water;
17. Non-toxic substances that have an adverse effect on the oxygen content of the marine environment;
18. Non-toxic substances that may interfere with any legitimate use of the sea;
19. Non-toxic substances that may have adverse effects on the physical or chemical characteristics of seawater.

ANNEX II

Annex II is deleted.

ANNEX III

Annex III is re-numbered as Annex II. A title is added and the introductory paragraph is amended as follows:

ANNEX II**ELEMENTS TO BE TAKEN INTO ACCOUNT IN THE ISSUE OF THE
AUTHORIZATIONS FOR DISCHARGES OF WASTES**

With a view to the issue of an authorization for the discharges of wastes containing substances referred to in article 6 to this Protocol, particular account will be taken, as the case may be, of the following factors:

The title and paragraphs 1, 2, 3, 6 and 7 of section A are amended as follows:

A. CHARACTERISTICS AND COMPOSITION OF THE DISCHARGES

1. Type and size of point or diffuse source (e.g. industrial process).
2. Type of discharges (e.g. origin, average composition).
3. State of waste (e.g. solid, liquid, sludge, slurry).
6. Concentrations with respect to relevant constituents of substances listed in annex I and of other substances as appropriate.
7. Physical, chemical and biochemical properties of the waste discharges.

The title of section B is amended and a new paragraph is added.

**B. CHARACTERISTICS OF DISCHARGE CONSTITUENTS WITH RESPECT TO THEIR
HARMFULNESS**

7. All other characteristics as listed in annex I, section B.

The title and paragraph 3 of section C are amended as follows:

C. CHARACTERISTICS OF DISCHARGE SITE AND RECEIVING ENVIRONMENT

3. Initial dilution achieved at the point of discharge into the receiving environment.

ANNEX IV

Annex IV is re-numbered as Annex III. A title is added and paragraphs 1, 2, 3 and 5 are amended as follows:

ANNEX III

CONDITIONS OF APPLICATION TO POLLUTION TRANSPORTED
THROUGH THE ATMOSPHERE

1. This Protocol shall apply to polluting discharges into the atmosphere under the following conditions:
  - (a) the discharged substance is or could be transported to the Mediterranean Sea Area under prevailing meteorological conditions;
  - (b) the input of the substance into the Mediterranean Sea Area is hazardous for the environment in relation to the quantities of the same substance reaching the Area by other means.
2. This Protocol shall also apply to polluting discharges into the atmosphere affecting the Mediterranean Sea Area from land-based sources within the territories of the Parties and from fixed man-made offshore structures, subject to the provisions of article 4.2 of this Protocol.
3. In the case of pollution of the Mediterranean Sea Area from land-based sources through the atmosphere, the provisions of articles 5 and 6 of this Protocol shall apply progressively to appropriate substances and sources listed in annex I to this Protocol as will be agreed by the Parties.
5. The provisions of annex II to this Protocol shall apply to pollution through the atmosphere whenever appropriate. Air pollution monitoring and modelling using acceptable common emission factors and methodologies shall be carried out in the assessment of atmospheric deposition of substances, as well as in the compilation of inventories of quantities and rates of pollutant emissions into the atmosphere from land-based sources.

ANNEX IV

A new Annex IV is added as follows:

ANNEX IV**CRITERIA FOR THE DEFINITION OF BEST AVAILABLE TECHNIQUES
AND BEST ENVIRONMENTAL PRACTICE****A. BEST AVAILABLE TECHNIQUES**

1. The use of the best available techniques shall emphasize the use of non-waste technology, if available.
2. The term "best available techniques" means the latest stage of development (state of the art) of processes, of facilities or of methods of operation which indicate the practical suitability of a particular measure for limiting discharges, emissions and waste. In determining whether a set of processes, facilities and methods of operation constitute the best available techniques in general or individual cases, special consideration shall be given to:
  - (a) comparable processes, facilities or methods of operation which have recently been successfully tried out;
  - (b) technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;
  - (c) the economic feasibility of such techniques;
  - (d) time limits for installation in both new and existing plants;
  - (e) the nature and volume of the discharges and emissions concerned.
3. It therefore follows that what is "best available techniques" for a particular process will change with time in the light of technological advances, economic and social factors, as well as changes in scientific knowledge and understanding.
4. If the reduction of discharges and emissions resulting from the use of best available techniques does not lead to environmentally acceptable results, additional measures have to be applied.
5. "Techniques" include both the technology used and the way in which the installation is designed, built, maintained, operated and dismantled.

B. BEST ENVIRONMENTAL PRACTICE

6. The term "best environmental practice" means the application of the most appropriate combination of environmental control measures and strategies. In making a selection for individual cases, at least the following graduated range of measures should be considered:

- (a) the provision of information and education to the public and to users about the environmental consequences of choice of particular activities and choice of products, their use and ultimate disposal;
- (b) the development and application of codes of good environmental practice which cover all aspects of the activity in the product's life;
- (c) the mandatory application of labels informing users of environmental risks related to a product, its use and ultimate disposal;
- (d) saving resources, including energy;
- (e) making collection and disposal systems available to the public;
- (f) avoiding the use of hazardous substances or products and the generation of hazardous waste;
- (g) recycling, recovery and re-use;
- (h) the application of economic instruments to activities, products or groups of products;
- (l) establishing a system of licensing, involving a range of restrictions or a ban.

7. In determining what combination of measures constitute best environmental practice, in general or individual cases, particular consideration should be given to:

- (a) the environmental hazard of the product and its production, use and ultimate disposal;
- (b) the substitution by less polluting activities or substances;
- (c) the scale of use;
- (d) the potential environmental benefit or penalty of substitute materials or activities;

- (e) advances and changes in scientific knowledge and understanding;
- (f) time limits for implementation;
- (g) social and economic implications.

8. It therefore follows that best environmental practice for a particular source will change with time in the light of technological advances, economic and social factors, as well as changes in scientific knowledge and understanding.

9. If the reduction of inputs resulting from the use of best environmental practice does not lead to environmentally acceptable results, additional measures have to be applied and best environmental practice redefined.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΑΠΟ
ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΠΟ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΠΗΓΕΣ

Α. ΤΙΤΛΟΣ

Ο τίτλος του Πρωτοκόλλου τροποποιείται ως εξής:

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ
ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΠΟ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΠΗΓΕΣ
ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Β. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η πρώτη παράγραφος του Προοιμίου του Πρωτοκόλλου τροποποιείται ως εξής:

Ως Μέρη της Σύμβασης για την Προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη Ρύπανση, η οποία υπογράφηκε στη Βαρκελώνη στις 16 Φεβρουαρίου 1976 και τροποποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 1995,

Η τρίτη παράγραφος του Προοιμίου του Πρωτοκόλλου τροποποιείται ως εξής:

Επισημαίνοντας τις αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις που προέρχονται από ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας ιδιαίτερα στους τομείς της βιομηχανοποίησης και αστικοποίησης, καθώς και από την εποχιακή αύξηση του παράκτιου πληθυσμού που οφείλεται στον τουρισμό,

Η τέταρτη παράγραφος του Προοιμίου του Πρωτοκόλλου τροποποιείται ως εξής:

Αναγνωρίζοντας τον κίνδυνο που θέτει για το θαλάσσιο περιβάλλον, τους ζώντες πόρους και την ανθρώπινη υγεία, η ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες, καθώς και τα σοβαρά προβλήματα που προκαλούνται εξ αυτού σε πολλές περιπτώσεις στα παράκτια νερά και τις εκβολές ποταμών στη Μεσόγειο Θάλασσα, κυρίως λόγω της απόρριψης ανεπεξέργαστων, ανεπαρκώς επεξεργασμένων ή ακατάλληλα διατιθέμενων αστικών λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων τα οποία περιέχουν ουσίες τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρευσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες).

Η ακόλουθη παράγραφος προστίθεται στο Προοίμιο του Πρωτοκόλλου ως πέμπτη παράγραφος:

Εφαρμόζοντας την αρχή της πρόληψης και την αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει», αναλαμβάνοντας εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και χρησιμοποιώντας τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών τεχνολογιών παραγωγής, όπως προβλέπεται από το άρθρο 4 της Σύμβασης,

Η έκτη παράγραφος του Προοιμίου του Πρωτοκόλλου τροποποιείται ως εξής:

Αποφασισμένα να λάβουν σε στενή συνεργασία τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση, η οποία προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες,

Η ακόλουθη παράγραφος προστίθεται ως έβδομη παράγραφος του Προοιμίου του Πρωτοκόλλου:

Λαμβάνοντας υπόψη το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Δράσης για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος από Χερσαίες Δραστηριότητες, που υιοθετήθηκε στην Ουάσινγκτον των Η.Π.Α. στις 3 Νοεμβρίου 1995,

Γ. ΑΡΘΡΟ 1

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο τροποποιείται ως εξής:

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη στο παρόν Πρωτόκολλο (τα οποία στο εξής θα αναφέρονται ως «τα Μέρη») λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη, μείωση, καταπολέμηση και εξάλειψη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της ρύπανσης της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, που προκαλείται από απορρίψεις προερχόμενες από ποταμούς, παράκτιες εγκαταστάσεις ή από άλλες εκροές ή προέρχεται από οποιεσδήποτε άλλες χερσαίες πηγές και δραστηριότητες εντός των ορίων δικαιοδοσίας τους, δίνοντας προτεραιότητα στη σταδιακή εξάλειψη της εισαγωγής στο θαλάσσιο περιβάλλον ουσιών που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρευσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες).

Δ. ΑΡΘΡΟ 2

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο των παραγράφων (α) και (δ) τροποποιείται ως εξής:

ΟΡΙΣΜΟΙ

(α) Ως «Σύμβαση» νοείται η Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση, η οποία υπογράφηκε στη Βαρκελώνη στις 16 Φεβρουαρίου 1976 και τροποποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 1995,

(δ) Ως «Υδρολογική Λεκάνη» νοείται η περιοχή που περικλείεται από τους υδροκρίτες που βρίσκονται εντός της επικράτειας των Συμβαλλόμενων Μερών, τα νερά της οποίας αποστραγγίζονται προς την περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 της Σύμβασης.

Ε. ΑΡΘΡΟ 3

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος καθώς και η εξής νέα παράγραφος:

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

(με νέα αρίθμηση ως (β))

(β) την υδρολογική λεκάνη της περιοχής της Μεσογείου.

Η παράγραφος (β) επαναριθμείται ως παράγραφος (γ). Η παράγραφος (γ) επαναριθμείται ως παράγραφος (δ) και τροποποιείται ως εξής:

(δ) τα υφάλμυρα νερά, παράκτια αλμυρά νερά συμπεριλαμβανομένων ελών και παράκτιων λιμνοθαλασσών, καθώς και υπόγεια νερά που επικοινωνούν με τη Μεσόγειο Θάλασσα.

ΣΤ. ΑΡΘΡΟ 4

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο των παραγράφων 1(α) και (β) τροποποιείται ως εξής:

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται:

(α) Σε απορρίψεις που προέρχονται από χερσαίες σημειακές και μη σημειακές πηγές και δραστηριότητες εντός της επικράτειας των Συμβαλλόμενων Μερών και που μπορεί να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας. Οι απορρίψεις αυτές περιλαμβάνουν εκείνες που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3(α), (γ) και (δ) του πα-

ρόντος Πρωτοκόλλου, μέσω παράκτιας διάθεσης, ποταμών, αγωγών, καναλιών ή άλλων υδάτινων ροών, συμπεριλαμβανομένης της ροής των υπογείων νερών ή μέσω επιφανειακής απορροής, καθώς και υποθαλάσσιας διάθεσης με πρόσβαση από την ξηρά.

(β) Σε εισαγωγή ρυπαντικών ουσιών, μεταφερόμενων μέσω της ατμόσφαιρας στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας από χερσαίες πηγές ή δραστηριότητες εντός της επικράτειας των Συμβαλλόμενων Μερών και υπό τους όρους που ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Η ακόλουθη νέα παράγραφος προστίθεται:

3. Τα Μέρη θα καλούν Κράτη τα οποία δεν είναι Μέρη στο παρόν Πρωτόκολλο και εντός της επικράτειας των οποίων περιλαμβάνονται τμήματα της υδρολογικής λεκάνης της Μεσογείου, να συνεργάζονται στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Ζ. ΑΡΘΡΟ 5

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο των παραγράφων 1, 2 και 4 τροποποιείται ως εξής:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Τα Μέρη αναλαμβάνουν να εξαλείψουν τη ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες και ιδιαίτερα να εξαλείψουν σταδιακά την εισαγωγή ουσιών που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρευσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες) και οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα Ι.

1. Γι' αυτόν το σκοπό επεξεργάζονται και εφαρμόζουν, μεμονωμένα ή από κοινού, ανάλογα με την περίπτωση, εθνικά και περιφερειακά σχέδια δράσης και προγράμματα που θα περιέχουν μέτρα και χρονοδιαγράμματα για την εφαρμογή τους.

Η παράγραφος 3 διαγράφεται.

4. (επαναριθμείται ως 3)

Οι προτεραιότητες και τα χρονοδιαγράμματα για την εφαρμογή των σχεδίων δράσης, των προγραμμάτων και μέτρων θα υιοθετούνται από τα Μέρη λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που περιέχονται στο Παράρτημα Ι και θα αναθεωρούνται περιοδικά.

Οι ακόλουθες νέες παράγραφοι προστίθενται:

4. Κατά την υιοθέτηση σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων, τα Μέρη θα λαμβάνουν υπόψη, ανεξάρτητα ή σε συνεργασία μεταξύ τους, τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές συμπεριλαμβανομένων, όπου είναι αυτό κατάλληλο, των καθαρών τεχνολογιών παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που τίθενται στο Παράρτημα ΙV.

5. Τα Μέρη θα λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για τη μείωση στο ελάχιστο των κινδύνων ρύπανσης που μπορεί να προκληθεί από ατυχήματα.

Η. ΑΡΘΡΟ 6

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο αντικαθίσταται από το παρακάτω:

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ Ή ΡΥΘΜΙΣΗΣ

1. Οι απορρίψεις από σημειακές πηγές στην περιοχή του Πρωτοκόλλου, καθώς και οι εκροές σε υδάτινους αποδέκτες ή οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3(α), (γ) και (δ) του παρόντος Πρωτοκόλλου, και μπορεί να έχουν επίδραση σε αυτήν, θα υπόκεινται αυ-

στηρά σε αδειοδότηση ή ρύθμιση από τις αρμόδιες αρχές των Μερών, λαμβάνοντας κατάλληλα υπόψη τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου και του Παραρτήματος ΙΙ, καθώς και τις σχετικές αποφάσεις ή συστάσεις των συναντήσεων των Συμβαλλόμενων Μερών.

2. Γι' αυτόν το σκοπό, τα Μέρη θα εξασφαλίσουν συστήματα επιθεώρησης από τις αρμόδιες αρχές τους, με σκοπό την εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις εγκρίσεις και τις ρυθμίσεις.

3. Τα Μέρη μπορούν να βοηθούνται από τον Οργανισμό, εάν το ζητήσουν, στη δημιουργία νέων ή την ενίσχυση υπάρχουσών σχετικών δομών για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τις εγκρίσεις και τις ρυθμίσεις. Τέτοια βοήθεια θα περιλαμβάνει ειδική εκπαίδευση του προσωπικού.

4. Τα Μέρη καθιερώνουν κατάλληλες κυρώσεις για την περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις εγκρίσεις και τις ρυθμίσεις και εξασφαλίζουν την εφαρμογή τους.

Θ. ΑΡΘΡΟ 7

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο των παραγράφων 1(ε) και 3 τροποποιείται ως εξής:

ΚΟΙΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1..

(ε) τις ειδικές προδιαγραφές που αφορούν στις ποσότητες των απορριπτόμενων ουσιών (οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα Ι), στη συγκέντρωσή τους στα απόβλητα και στις μεθόδους απόρριψής τους.

3. Τα σχέδια δράσης, τα προγράμματα και τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 15 του παρόντος Πρωτοκόλλου θα υιοθετούνται λαμβάνοντας υπόψη, για την προοδευτική εφαρμογή τους, τη δυνατότητα προσαρμογής και μετατροπής υπάρχουσών εγκαταστάσεων, την οικονομική δυνατότητα των Μερών και την ανάγκη τους για ανάπτυξη.

Ι. ΑΡΘΡΟ 8

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο τροποποιείται ως εξής:

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Μέσα στο πλαίσιο των διατάξεων και των προβλεπόμενων προγραμμάτων παρακολούθησης του άρθρου 12 της Σύμβασης και εφόσον αυτό είναι αναγκαίο σε συνεργασία με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, τα Μέρη θα διεξάγουν το συντομότερο δυνατόν δραστηριότητες παρακολούθησης και θα παρέχουν στο κοινό πρόσβαση στα αποτελέσματα, με σκοπό:

(α) Να εκτιμούν συστηματικά, όσο είναι δυνατόν, τα επίπεδα ρύπανσης κατά μήκος των ακτών τους, ιδίως σε σχέση με τους τομείς δραστηριότητας και τις κατηγορίες ουσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι και περιοδικά να παρέχουν σχετικές πληροφορίες.

(β) Να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των σχεδίων δράσης, των προγραμμάτων και των μέτρων που εφαρμόζονται με βάση το παρόν Πρωτόκολλο για την εξάλειψη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Κ. ΑΡΘΡΟ 9

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο τροποποιείται ως εξής:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 13 της Σύμβασης, τα Μέρη συνεργάζονται σε επιστημονικά και τεχνολογικά πεδία σχετικά με τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες, ιδιαίτερα στην έρευνα σχετικά με την εισαγωγή ρυπαντών, τις διόδους μεταφοράς τους και τις επιπτώσεις τους, την ανάπτυξη νέων μεθόδων για την επεξεργασία, μείωση ή εξάλειψή τους, καθώς και την ανάπτυξη καθαρών διαδικασιών παραγωγής γι' αυτόν το λόγο. Προς το σκοπό αυτόν τα Μέρη προσπαθούν ιδιαίτερα:

Η ακόλουθη νέα παράγραφος προστίθεται:

(γ) να προωθούν την πρόσβαση στην περιβαλλοντικά ορθολογική τεχνολογία, καθώς και τη μεταφορά της, συμπεριλαμβανομένης της καθαρής τεχνολογίας παραγωγής.

Λ. ΑΡΘΡΟ 10

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο τροποποιείται ως εξής:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

1. Τα Μέρη συνεργάζονται, άμεσα ή με τη βοήθεια αρμόδιων περιφερειακών ή άλλων διεθνών οργανισμών, διμερώς ή πολυμερώς, με σκοπό τη διαμόρφωση και την, κατά το δυνατόν, εφαρμογή προγραμμάτων βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στους τομείς της επιστήμης, της εκπαίδευσης και της τεχνολογίας, με σκοπό την πρόληψη, τη μείωση ή, όπως αυτό είναι κατάλληλο, τη σταδιακή εξάλειψη της εισαγωγής ρύπων από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες και των βλαβερών επιπτώσεών τους στο θαλάσσιο περιβάλλον.

2. Η τεχνική βοήθεια θα μπορούσε να περιλαμβάνει ιδίως την εκπαίδευση επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού, καθώς και την απόκτηση, χρησιμοποίηση και παραγωγή από αυτές τις χώρες του κατάλληλου εξοπλισμού και, όπως αυτό είναι κατάλληλο, καθαρών τεχνολογιών παραγωγής με συμφέροντες όρους που θα συμφωνηθούν μεταξύ των ενδιαφερόμενων Μερών.

Μ. ΑΡΘΡΟ 11

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος:
ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

Ν. ΑΡΘΡΟ 12

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο της παραγράφου 1 τροποποιείται ως εξής:

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1. Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 28 παράγραφος 1 της Σύμβασης, όταν ρύπανση από χερσαίες πηγές που προέρχεται από την επικράτεια ενός Μέρους είναι πιθανό να βλάψει άμεσα τα συμφέροντα ενός ή περισσότερων άλλων Μερών, τα ενδιαφερόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, μετά από αίτηση ενός ή περισσότερων από αυτά, να προσέλθουν σε συζητήσεις για την αναζήτηση μιας ικανοποιητικής λύσης.

Ξ. ΑΡΘΡΟ 13

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος, και το κείμενο της παραγράφου 1, η πρώτη πρόταση της παραγράφου 2 και η υποπαράγραφος (δ) της παραγράφου 2 τροποποιούνται ως εξής:

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

1. Τα Μέρη υποβάλλουν εκθέσεις κάθε δύο χρόνια, εκτός εάν αποφασισθεί διαφορετικά από τη Συνεδρίαση των Συμβαλλόμενων Μερών, μέσω του Οργανισμού, οι οποίες θα αφορούν στα μέτρα που λαμβάνονται, τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται και, ενδεχομένως, τις δυσκολίες που συναντώνται κατά την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου. Οι διαδικασίες για την υποβολή τέτοιων εκθέσεων αποφασίζονται κατά τις συνόδους των Μερών.

2. Οι προαναφερόμενες εκθέσεις θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

(δ) τα σχέδια δράσης, προγράμματα και μέτρα που εφαρμόζονται σύμφωνα με τα άρθρα 5, 7 και 15 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Ο. ΑΡΘΡΟ 14

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος, και το κείμενο της παραγράφου 1, καθώς και των υποπαραγράφων (α), (γ) και (ζ) τροποποιείται ως εξής:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ

1. Οι τακτικές συνεδριάσεις των Μερών λαμβάνουν χώρα κατά το ίδιο χρονικό διάστημα με τις τακτικές συνεδριάσεις των Συμβαλλόμενων Μερών στη Σύμβαση, οι οποίες συγκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης. Τα Μέρη μπορούν επίσης να συνέρχονται σε έκτακτες συνεδριάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης.

2.

(α) να μεριμνούν για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου και να εξετάζουν την αποτελεσματικότητα των σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων που υιοθετούνται.

(γ) να διαμορφώνουν και υιοθετούν σχέδια δράσης, προγράμματα και μέτρα σύμφωνα με τα άρθρα 5, 7 και 15 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

(στ) να εξετάζουν τις εκθέσεις που υποβάλλονται από τα Μέρη σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Π. ΑΡΘΡΟ 15

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο της παραγράφου 1 τροποποιείται ως εξής:

ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ,
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ

1. Η συνεδρίαση των Μερών υιοθετεί με πλειοψηφία δύο τρίτων τα βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα περιφερειακά σχέδια δράσης και προγράμματα τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα και χρονοδιαγράμματα εφαρμογής, τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Το κείμενο της παραγράφου 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο:

2. Τα περιφερειακά σχέδια δράσης και προγράμματα, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1, θα διαμορφώνονται από τον Οργανισμό και θα εξετάζονται και εγκρίνονται από το σχετικό τεχνικό φορέα των Συμβαλλόμενων Μερών, το αργότερο εντός ενός έτους από τη θέση σε ισχύ των τροποποιήσεων του παρόντος Πρωτοκόλλου. Αυτά τα περιφερειακά σχέδια δράσης και προγράμματα θα συμπεριλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της επό-

μενης συνάντησης των Μερών, προς υιοθέτηση. Η ίδια διαδικασία θα ακολουθείται για κάθε πρόσθετο σχέδιο δράσης ή πρόγραμμα.

Οι ακόλουθες νέες παράγραφοι προστίθενται:

3. Τα μέτρα και χρονοδιαγράμματα που υιοθετούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, θα κοινοποιούνται από τη Γραμματεία προς όλα τα Μέρη. Αυτά τα μέτρα και χρονοδιαγράμματα γίνονται δεσμευτικά την εκατοστή ογδοηκοστή ημέρα μετά την ημέρα κοινοποίησης, για εκείνα τα Μέρη που δεν έχουν ειδοποιήσει τη Γραμματεία για αντίρρησή τους εντός εκατόν εβδομήντα εννέα ημερών από την ημέρα της κοινοποίησης.

4. Τα Μέρη τα οποία έχουν κοινοποιήσει την αντίρρησή τους, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, θα ενημερώνουν τη συνάντηση των Μερών σχετικά με τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν και είναι κατανοητό ότι αυτά τα Μέρη μπορούν οποτεδήποτε να δώσουν τη συγκατάθεσή τους σε αυτά τα μέτρα ή χρονοδιαγράμματα.

P. ΑΡΘΡΟ 16

Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και το κείμενο της παραγράφου 2 τροποποιείται ως εξής:

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

2. Ο εσωτερικός κανονισμός και οι οικονομικοί κανόνες που υιοθετούνται σύμφωνα με το άρθρο 24 της Σύμβασης εφαρμόζονται και για το Πρωτόκολλο αυτό, εκτός εάν τα Μέρη του Πρωτοκόλλου συμφωνήσουν διαφορετικά.

Το κείμενο της τελευταίας παραγράφου τροποποιείται ως εξής:

Έγινε στην Αθήνα, στις 17 Μαΐου 1980 και τροποποιήθηκε στις Συρρακούσες στις 7 Μαρτίου 1996, σε ένα αντίγραφο στην αραβική, αγγλική, γαλλική και ισπανική γλώσσα. Τα τέσσερα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Το Παράρτημα Ι αντικαθίσταται από νέο Παράρτημα Ι ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το παρόν Παράρτημα περιέχει στοιχεία που θα λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων για την εξάλειψη της ρύπανσης που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες, οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 5, 7 και 15 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Αυτά τα σχέδια δράσης, προγράμματα και μέτρα θα στοχεύουν στην κάλυψη των τομέων δραστηριότητας που αναφέρονται στο τμήμα Α και επίσης θα καλύπτουν τις ομάδες ουσιών που αναφέρονται στο τμήμα Γ, οι οποίες έχουν επιλεγεί με βάση τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο τμήμα Β του παρόντος Παραρτήματος.

Τα Μέρη θα θέτουν προτεραιότητες δράσης, με βάση τη σχετική σημασία της επίδρασής τους στη δημόσια υγεία, το περιβάλλον και τις κοινωνικοοικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες. Τα προγράμματα δράσης θα καλύπτουν σημειακές πηγές, μη σημειακές πηγές και απόθεση ρύπων από την ατμόσφαιρα.

Κατά την ετοιμασία σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Δράσης για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος από Χερσαίες Δραστηριότητες, το οποίο υπογράφηκε στην Ουάσιγκτον το 1995, τα Μέρη θα δίνουν προτεραιότητα στις ουσίες που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρευσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες), και ιδιαίτερα στους εμμένοντες οργανικούς ρυπαντές (per-sistent organic pollutants - POPs), καθώς επίσης και στην επεξεργασία και διαχείριση υγρών αποβλήτων.

A. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι ακόλουθοι τομείς δραστηριότητας (που δεν αναφέρονται κατά σειρά προτεραιότητας) θα εξετάζονται αρχικά, κατά τη διαμόρφωση των προτεραιοτήτων για την ετοιμασία σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων για την εξάλειψη της ρύπανσης η οποία προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες:

1. Παραγωγή ενέργειας
2. Παραγωγή λιπασμάτων
3. Παραγωγή και τυποποίηση βιοκτόνων
4. Φαρμακευτική βιομηχανία
5. Διύλιση πετρελαίου
6. Βιομηχανία χαρτιού και χαρτοπολλτού
7. Παραγωγή τσιμέντου
8. Βυρσοδεψεία
9. Βιομηχανία μετάλλου
10. Μεταλλεία
11. Ναυπηγική και επισκευαστική βιομηχανία
12. Λιμενικές δραστηριότητες
13. Βιομηχανία υφασμάτων
14. Βιομηχανία ηλεκτρονικών
15. Βιομηχανία ανακύκλωσης
16. Άλλοι τομείς της βιομηχανίας οργανικών χημικών
17. Άλλοι τομείς της βιομηχανίας ανόργανων χημικών
18. Τουρισμός
19. Γεωργία
20. Κτηνοτροφία
21. Επεξεργασία τροφίμων
22. Ιχθυοκαλλιέργειες
23. Επεξεργασία και διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων
24. Επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων
25. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων
26. Διάθεση λάσπης από την επεξεργασία λυμάτων
27. Βιομηχανία διαχείρισης αποβλήτων
28. Αποτέφρωση αποβλήτων και διαχείριση των υπολειμμάτων της
29. Εργασίες που προκαλούν μορφολογική αλλοίωση της φυσικής κατάστασης των ακτών
30. Μεταφορές

B. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Για τη διαμόρφωση σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων, τα Μέρη λαμβάνουν υπόψη τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται παρακάτω:

1. Βαθμός εμμονής
2. Τοξικότητα ή άλλες επιβλαβείς ιδιότητες (καρκινογένεση, μεταλλαξιογένεση, τερατογένεση)

3. Βιοσυσσώρευση
4. Ραδιενέργεια
5. Το λόγο των μετρημένων συγκεντρώσεων προς τις συγκεντρώσεις χωρίς παρατηρήσιμα αποτελέσματα (no observed effect concentrations - NOEC)
6. Κίνδυνο ευτροφισμού ανθρωπογενούς προέλευσης
7. Επιπτώσεις και κίνδυνοι για την υγεία
8. Διασυνورياκή σπουδαιότητα
9. Κίνδυνο ανεπιθύμητων μεταβολών στο θαλάσσιο οικοσύστημα και μη-αναστρεψιμότητα ή διάρκεια των αποτελεσμάτων
10. Παρέμβαση στη βιώσιμη διαχείριση των ζωντανών πόρων ή σε άλλες νόμιμες χρήσεις της θάλασσας
11. Επιδράσεις στη γεύση και/ή στην οσμή των θαλάσσιων προϊόντων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση
12. Επιδράσεις στην οσμή, το χρώμα, τη διαφάνεια και τα άλλα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου νερού
13. Μορφή κατανομής (δηλ. ποσότητες που χρησιμοποιούνται, τρόπους χρήσης και πιθανότητα να φθάσουν στο θαλάσσιο περιβάλλον)

Γ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΥΣΙΩΝ

Οι ακόλουθες κατηγορίες ουσιών και πηγών ρύπανσης θα αποτελούν πρότυπο για τη διαμόρφωση σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων:

1. Οργανοαλογονωμένες ενώσεις, καθώς και ουσίες που μπορεί να δημιουργήσουν τέτοιες ενώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον. Προτεραιότητα θα δίνεται στην Αλδρίνη, Chlordane, DDT, Διελδρίνη, Διοξίνες και Φουράνια, Ενδρίνη, Heptachlor, Εξαχλωροβενζόλιο, Mirex, Πολυχλωρωμένα Διφαινύλια (PCBs) και Τοξαφαινόλιο
2. Οργανοφωσφορικές ενώσεις, καθώς και ουσίες που μπορεί να δημιουργήσουν τέτοιες ενώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον
3. Οργανοκασιτερικές ενώσεις, καθώς και ουσίες που μπορεί να δημιουργήσουν τέτοιες ενώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον
4. Πολυκυκλικό αρωματικό υδρογονάνθρακες
5. Βαριά μέταλλα και οι ενώσεις τους
6. Χρησιμοποιημένα λιπαντέλαια
7. Ραδιενεργές ουσίες, περιλαμβανομένων των αποβλήτων τους, όταν η διάθεσή τους δεν ακολουθεί τις αρχές της ακτινοπροστασίας, όπως ορίζονται από τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος
8. Βιοκτόνα και τα παράγωγά τους
9. Παθογόνοι μικροοργανισμοί
10. Αργό πετρέλαιο και υδρογονάνθρακες παραγόμενοι από πετρέλαιο
11. Κυανιούχα και φθοριούχα
12. Μη - βιοαποδομήσιμα απορρυπαντικά και άλλες μη - βιοαποδομήσιμες τασενεργές ουσίες
13. Ενώσεις αζώτου και φωσφόρου και άλλες ουσίες που μπορεί να προκαλέσουν ευτροφισμό
14. Απορρίματα (κάθε εμμένον κατασκευασμένο ή επεξεργασμένο στερεό υλικό το οποίο απορρίπτεται, διατίθεται ή εγκαταλείπεται στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον)

15. Θερμικές απορρίψεις
16. Όξινης ή αλκαλικές ενώσεις που μπορούν να επηρεάσουν την ποιότητα του νερού
17. Μη τοξικές ουσίες που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην περιεκτικότητα σε οξυγόνο του θαλάσσιου περιβάλλοντος
18. Μη τοξικές ουσίες που μπορεί να επιδρούν αρνητικά στις νόμιμες χρήσεις της θάλασσας
19. Μη τοξικές ουσίες που μπορεί να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου νερού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Το Παράρτημα II διαγράφεται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Το Παράρτημα III επαναριθμείται ως Παράρτημα II. Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και η εισαγωγική παράγραφος τροποποιείται ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Για τη χορήγηση άδειας απόρριψης αποβλήτων, στα οποία περιέχονται ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 6 του παρόντος Πρωτοκόλλου, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη, κατά περίπτωση, οι ακόλουθοι παράγοντες:

Ο τίτλος και οι παράγραφοι 1, 2, 3, 6 και 7 του Τμήματος Α τροποποιούνται ως εξής:

A. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΩΝ

1. Είδος και μέγεθος της σημειακής ή μη σημειακής πηγής (π.χ. βιομηχανική διαδικασία)
2. Είδος της απόρριψης (π.χ. προέλευση, μέση σύνθεση)
3. Κατάσταση των αποβλήτων (π.χ. στερεά, υγρά, λάσπες, υδαρή)
6. Συγκεντρώσεις των συστατικών των ουσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα I, καθώς και άλλων ουσιών κατά περίπτωση
7. Φυσικές, χημικές και βιοχημικές ιδιότητες των αποβλήτων προς διάθεση.

Ο τίτλος του τμήματος Β τροποποιείται και μια νέα παράγραφος προστίθεται.

B. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

7. Όλα τα άλλα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο Παράρτημα I, τμήμα Β.

Ο τίτλος και η παράγραφος 3 του τμήματος Γ τροποποιούνται ως εξής:

Γ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΠΟΔΕΚΤΗ

3. Αρχική αραίωση που επιτυγχάνεται στο σημείο απόρριψης προς τον αποδέκτη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Το Παράρτημα IV επαναριθμείται ως Παράρτημα III. Προστίθεται ο ακόλουθος τίτλος και οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 5 τροποποιούνται ως εξής:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΟΥ
ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται σε εκπομπές ρύπων στην ατμόσφαιρα, υπό τους εξής όρους:

(α) η εκπεμπόμενη ουσία μεταφέρεται ή θα μπορούσε να μεταφερθεί στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας κάτω από τις επικρατούσες μετεωρολογικές συνθήκες.

(β) η εισαγωγή των ουσιών στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας είναι επικίνδυνη για το περιβάλλον, σε σχέση με τις ποσότητες της ίδιας ουσίας που καταλήγει στην περιοχή με άλλους τρόπους.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται επίσης σε εκπομπές ρύπων στην ατμόσφαιρα, οι οποίες επηρεάζουν την περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας και προέρχονται από χερσαίες πηγές εντός της επικράτειας των Μερών, καθώς και από σταθερές τεχνητές κατασκευές στη θάλασσα, υποκείμενες στις διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 2 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Σε περίπτωση ρύπανσης της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας από χερσαίες πηγές μέσω της ατμόσφαιρας, οι διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του παρόντος Πρωτοκόλλου θα εφαρμόζονται προσδευτικά στις κατάλληλες ουσίες και πηγές οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος Πρωτοκόλλου, όπως αυτό συμπληρωθεί από τα Μέρη.

5. Οι διατάξεις του Παραρτήματος ΙΙ του παρόντος Πρωτοκόλλου θα εφαρμόζονται στη ρύπανση μέσω της ατμόσφαιρας όπου είναι αυτό κατάλληλο. Κατά την εκτίμηση της ατμοσφαιρικής εναπόθεσης ουσιών, καθώς και κατά τη σύνταξη καταλόγων των ποσοτήτων και των ρυθμών εκπομπής ρύπων στην ατμόσφαιρα από χερσαίες πηγές, θα διεξάγεται παρακολούθηση και μοντελοποίηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης με τη χρήση κοινά αποδεκτών παραγόντων εκπομπής και μεθοδολογιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV

Προστίθεται το εξής νέο Παράρτημα ΙV:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ
ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Α. ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

1. Η χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών θα δίνει έμφαση στη χρήση τεχνολογίας μηδενικής παραγωγής αποβλήτων, εάν υπάρχει.

2. Ο όρος «βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές» σημαίνει το πιο πρόσφατο στάδιο ανάπτυξης (καλύτερο επίπεδο επιστήμης) διαδικασιών, υποδομών ή μεθόδων λειτουργίας, οι οποίες υποδεικνύουν την καταλληλότητα στην πράξη ενός συγκεκριμένου μέτρου για τον περιορισμό των απορρίψεων, των εκπομπών και των αποβλήτων. Για να προσδιοριστεί εάν ένα σύνολο διαδικασιών, εγκαταστάσεων ή μεθόδων λειτουργίας αποτελεί τη βέλτιστη διαθέσιμη τεχνική σε γενικές ή συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα εξής:

(α) συγκρίσιμες παραγωγικές διαδικασίες, εγκαταστάσεις ή μέθοδοι λειτουργίας οι οποίες έχουν δοκιμαστεί πρόσφατα με επιτυχία.

(β) τεχνολογικές πρόοδοι και αλλαγές στην επιστημονική γνώση και κατανόηση.

(γ) οικονομική σκοπιμότητα της χρήσης τέτοιων τεχνικών.

(δ) χρονικά όρια για την εγκατάσταση σε νέα και υπάρχοντα εργοστάσια.

(ε) η φύση και ο όγκος των απορρίψεων και των εκπομπών που εξετάζονται.

3. Είναι επόμενο ότι οι «βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές» για μια συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία θα μεταβάλλονται με το χρόνο, υπό το φως της τεχνολογικής πρόοδου, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, καθώς επίσης και των αλλαγών στην επιστημονική γνώση και κατανόηση.

4. Εάν η ελάττωση των απορρίψεων ή εκπομπών που θα επιτευχθεί με τη χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών δεν επιφέρει περιβαλλοντικώς αποδεκτά αποτελέσματα, πρέπει να εφαρμόζονται πρόσθετα μέτρα.

5. Οι «τεχνικές» περιλαμβάνουν τόσο τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία όσο και τον τρόπο με τον οποίο η εγκατάσταση σχεδιάζεται, κατασκευάζεται, συντηρείται, λειτουργεί και αποσυναρμολογείται.

Β. ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

6. Ο όρος «βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική» σημαίνει την εφαρμογή των πιο κατάλληλων συνδυασμών περιβαλλοντικών μέτρων ελέγχου και στρατηγικών. Κατά την επιλογή που θα γίνεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα λαμβάνονται υπόψη τουλάχιστον τα παρακάτω μέτρα, κατά σειρά προτεραιότητας:

(α) η παροχή πληροφόρησης και εκπαίδευσης στο κοινό και σε χρήστες, σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της επιλογής συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και επιλογής προϊόντων, της χρήσης τους και της τελικής διάθεσής τους.

(β) η ανάπτυξη και εφαρμογή κωδίκων για την καλή περιβαλλοντική πρακτική, οι οποίοι θα καλύπτουν όλους τους τομείς της δραστηριότητας στον κύκλο ζωής των προϊόντων.

(γ) η υποχρεωτική εφαρμογή σήμανσης που θα πληροφορεί τους χρήστες για τους περιβαλλοντικούς κινδύνους που σχετίζονται με ένα προϊόν, τη χρήση του και την τελική διάθεσή του.

(δ) η εξοικονόμηση πόρων, περιλαμβανομένης της ενέργειας.

(ε) η δημιουργία συστημάτων συλλογής και διάθεσης τα οποία θα είναι διαθέσιμα στο κοινό.

(στ) η αποφυγή της χρήσης επικίνδυνων ουσιών ή προϊόντων και της παραγωγής επικίνδυνων αποβλήτων.

(ζ) η ανακύκλωση, ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση.

(η) η εφαρμογή οικονομικών εργαλείων σε δραστηριότητες, προϊόντα ή ομάδες προϊόντων.

(θ) η καθιέρωση συστήματος αδειοδότησης, που θα περιλαμβάνει περιορισμούς ή απαγόρευση.

7. Για τον καθορισμό του συνδυασμού μέτρων που αποτελούν τη βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική, σε γενικές ή συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα παρακάτω:

(α) ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από το προϊόν και την παραγωγή, χρήση και τελική διάθεσή του.

(β) η αντικατάσταση με δραστηριότητες ή ουσίες που ρυπαίνουν λιγότερο.

(γ) η κλίμακα χρήσης.

(δ) το δυνατό περιβαλλοντικό όφελος ή μειονέκτημα από την αντικατάσταση υλικών ή δραστηριοτήτων.

(ε) πρόοδοι και αλλαγές στην επιστημονική γνώση και κατανόηση.

(στ) χρονικά όρια για εφαρμογή.

(ζ) κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις.

8. Είναι επόμενο ότι η βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική για μια συγκεκριμένη πηγή θα μεταβάλλεται με το χρόνο, υπό το φως της τεχνολογικής προόδου, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, καθώς επίσης και των αλλαγών στην επιστημονική γνώση και κατανόηση.

9. Εάν η ελάττωση των ρύπων που θα επιτευχθεί με τη χρήση της βέλτιστης περιβαλλοντικής πρακτικής δεν επιφέρει περιβαλλοντικώς αποδεκτά αποτελέσματα, πρέπει να εφαρμόζονται πρόσθετα μέτρα, και η βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική πρέπει να επανακαθορίζεται.

Άρθρο δεύτερο **Αρμόδιες Αρχές**

Α) Η παράγραφος 1 του άρθρου τρίτου του νόμου 855/23.12.1978 «περί κυρώσεως της υπογραφείσης εις Βαρκελώνην το 1976 Διεθνούς Συμβάσεως περί προστασίας της Μεσογείου Θαλάσσης εκ της ρυπάνσεως, μετά του συνημμένου εις αυτήν Παραρτήματος, ως και των Πρωτοκόλλων αυτής περί προλήψεως ρυπάνσεως της Μεσογείου Θαλάσσης εκ της απορρίψεως ουσιών εκ των πλοίων και αεροσκαφών, και περί συνεργασίας δια την καταπολέμησιν ρυπάνσεως της Μεσογείου Θαλάσσης εκ πετρελαίου και άλλων επιβλαβών ουσιών μετά των συνημμένων εις αυτά Παραρτημάτων» αντικαθίσταται από τις παρακάτω:

1. Αρμόδιες Αρχές για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου και της τροποποιούμενης Σύμβασης της Βαρκελώνης «για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου» είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, σε συνεργασία με τα εκάστοτε συναρμόδια Υπουργεία, ανάλογα με το περιεχόμενο της συγκεκριμένης δράσης ή λήψης μέτρων προστασίας. Το αυτό ισχύει και για κάθε περαιτέρω τροποποίηση της προαναφερόμενης Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, καθώς και για κάθε νέο Πρωτόκολλο.

2. Αρμόδιες Αρχές για την εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 11B των κυρούμενων τροποποιήσεων της Σύμβασης είναι τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία.

3. Αρμόδιες Αρχές για τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων ή άλλων υλικών είναι για μεν τα πλοία τα Κεντρικά Λιμεναρχεία, Λιμεναρχεία και Υπολιμεναρχεία, για δε τα αεροσκάφη οι αντίστοιχες Αρχές των Πολιτικών Αερολιμένων.

Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου τρίτου λαμβάνουν νέα αρίθμηση 4 και 5.

Β) Η παράγραφος 2 του άρθρου δεύτερου του νόμου 1634/18.7.1986 «Κύρωση των Πρωτοκόλλων 1980 «Για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» και 1982 «Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου», τροποποιείται ως εξής:

2. Αρμόδια Αρχή για τις αδειοδοτήσεις ή ρυθμίσεις, τα

συστήματα επιθεώρησης και τις κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, που αναφέρονται στο Άρθρο 6 του τροποποιούμενου Πρωτοκόλλου «Για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες», είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο τρίτο **Εξουσιοδοτήσεις**

Α) Το Άρθρο όγδοο του Ν. 855/1978 αντικαθίσταται από το παρακάτω:

Άρθρο όγδοο **Εξουσιοδοτήσεις**

Με κοινές υπουργικές αποφάσεις, που εκδίδονται με μέριμνα του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και συνυπογράφονται από τους κατά περίπτωση συναρμόδιους Υπουργούς, σύμφωνα με τα κατά την ισχύουσα νομοθεσία προβλεπόμενα, μπορούν να ρυθμίζονται περαιτέρω λεπτομέρειες, αναγκαίες για την εφαρμογή του παρόντος Νόμου, της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της.

Β) Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου δεύτερου του Ν. 1634/1986 αντικαθίσταται από τις παρακάτω:

3. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τις αδειοδοτήσεις ή ρυθμίσεις, που προβλέπονται στο Άρθρο 6 του τροποποιούμενου Πρωτοκόλλου «για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες».

4. Τα σχέδια δράσης, τα προγράμματα και οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές που προβλέπονται στα Άρθρα 5 και 7 του Πρωτοκόλλου «για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες» καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Εμπορικής Ναυτιλίας, Υγείας και Πρόνοιας, Γεωργίας και άλλων, κατά περίπτωση, συναρμόδιων Υπουργών, σύμφωνα με τους όρους και τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα II, III και IV του Πρωτοκόλλου αυτού. Κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος νόμου και του προαναφερόμενου Πρωτοκόλλου, μπορεί να ρυθμίζεται με κοινές υπουργικές αποφάσεις, που εκδίδονται με μέριμνα του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και συνυπογράφονται από τους λοιπούς συναρμόδιους Υπουργούς.

Άρθρο τέταρτο **Διατηρούμενες διατάξεις** **Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου**

Στο πρώην Παράρτημα IV του προαναφερόμενου Πρωτοκόλλου, το οποίο ίσχυσε ως προς τη χώρα μας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 της Σύμβασης και το οποίο τροποποιήθηκε δια του κυρούμενου με τον παρόντα Νόμο Πρωτοκόλλου και επαναριθμήθηκε ως Παράρτημα

III, το κείμενο του προοιμίου και των διατάξεων των παραγράφων 4 και 6 αυτού, που δεν τροποποιήθηκαν, έχει ως εξής:

Το Παράρτημα αυτό καθορίζει τους όρους εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου σε ρύπανση προερχόμενη από χερσαίες πηγές που μεταφέρεται μέσω της ατμόσφαιρας, υπό την έννοια του άρθρου 4.1(β) του Πρωτοκόλλου.

4. Τηρουμένων των όρων που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος Παραρτήματος, οι διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφος 1 του Πρωτοκόλλου θα εφαρμόζονται και:

(α) σε εκπομπές ρύπων στην ατμόσφαιρα - ποσότητα και ένταση - στη βάση των διαθέσιμων πληροφοριών στα Συμβαλλόμενα Μέρη, σχετικά με τη θέση και τη διασπορά των πηγών ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

(β) στο περιεχόμενο επικίνδυνων ουσιών στα καύσιμα και στα ακατέργαστα προϊόντα.

(γ) στην αποτελεσματικότητα των τεχνολογιών ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στις πιο αποτελεσματικές παραγωγικές διαδικασίες του μεταποιητικού τομέα και της χρήσης καυσίμων.

(δ) στην εφαρμογή των επικίνδυνων ουσιών στη γεωργία και στο δασικό τομέα.

6. Όλα τα άρθρα, συμπεριλαμβανομένων τμημάτων του παρόντος Πρωτοκόλλου που δεν αναφέρονται στις παραπάνω παραγράφους 1 ως 5, θα εφαρμόζονται εξίσου στη ρύπανση από χερσαίες πηγές που μεταφέρεται μέσω της ατμόσφαιρας, όπου είναι αυτό εφαρμόσιμο και με την τήρηση των όρων που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος Παραρτήματος.

Άρθρο πέμπτο **Κατάργηση διατάξεων**

Το άρθρο πέμπτο του Ν. 1634/1986 «Κύρωση των πρωτοκόλλων 1980 «Για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» και 1982 «Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου»» καταργείται.

Άρθρο έκτο **Κωδικοποίηση**

Είναι δυνατή η κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο και η μεταγλώττιση στη δημοτική όλων των διατάξεων και των τροποποιήσεων των νόμων 855/1978 και 1634/1986, καθώς και κάθε άλλου νομοθετικού κειμένου σχετικού με την εφαρμογή της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της.

Άρθρο έβδομο **Θέση σε ισχύ**

Η ισχύς του παρόντος νόμου και των τροποποιήσεων της Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου που κυρώνονται αρχίζει από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 16 της Σύμβασης.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2002

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΕΣΩΤ/ΚΩΝ ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚ/ΣΗΣ

Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ
ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ, ΧΩΡ/ΕΙΑΣ & Δ. ΕΡΓΩΝ

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΚΩΝ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Γ. ΔΡΥΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚ/ΝΙΩΝ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

Χ. ΒΕΡΕΛΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΑΙΓΑΙΟΥ

Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

Ν. ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2002

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ